

Jak StB hledala a (ne)našla lidické děti

JIŘÍ PLACHÝ

Dne 14. února 1972 předložil starší referent 1. oddělení II. odboru Správy vyšetřování StB kpt. František Svoboda svým nadřízeným závěrečnou zprávu o šetření, kterému se v několika minulých letech věnoval: *Od roku 1967 v průběhu šetření byly získány poznatky, že z pohřešovaných [lidických] dětí mají dvě žít ve Vídni, jedno v NSR a jedno v Praze. Vzhledem k tomu, že v současné době se jedná již o dospělé osoby, které žijí samostatně a mají své rodiny, nebylo by účelné, vzhledem k lidickým ženám, které své děti dosud postrádají, získané poznatky o pohřešovaných dětech šetřit do konce, nebo je uvádět na veřejnost.*¹

Jedním z hlavních úkolů Státní bezpečnosti po skončení války bylo pátrání po nacistických válečných zločincích. Také po komunistickém převratu, kdy se náplň její činnosti výrazně změnila, se StB zabývala 2. světovou válkou velmi intenzivně. V té době k ní ovšem přistupovala v první řadě jako k dějinnému období, z něž vyšla celá řada osob nějakým způsobem zkompromitovaná. Takto zatížené nebo morálně narušené osoby se pro ni stávaly snadným cílem při vytváření agenturních sítí a realizaci jejich operativních plánů.

Tento trend byl zvláště silný během „éry“ ministra vnitra Rudolfa Baráka (1953–1961)², kdy kontrarozvědka používala proti vlastním občanům stovky agentů z řad domácích kolaborantů a rozvědka verbovala do svých služeb desítky nacistických válečných zločinců.³

Obrat v tomto „exploativním“ přístupu k nedávné minulosti znamenala operace „Neptun“. Teatrální vylovení beden s čistým kancelářským papírem z šumavského Černého jezera v létě 1964, které tam StB několik týdnů předtím sama

svrhla, a následné oznámení nálezu unikátních nacistických dokumentů (které byly ve skutečnosti dodány ze Sovětského svazu) měly celoevropský ohlas a spolu s dalšími byly faktorem, který natolik ovlivnil situaci ve Spolkové republice Německo, že zde došlo k prodloužení lhůty pro promlčení nacistických válečných zločinců.⁴

V Československu následně vznikla vládní komise pro stíhání nacistických válečných zločinců⁵ a u Správy vyšetřování StB zvláštní oddělení zabývající se stejnou problematikou. Obě pracoviště byla velmi

- 1 ABS, f. Stíhání nacistických válečných zločinců (325), sign. 325-1-1. Dokumentace ke všem případům prošetřovaným v letech 1968–1970 v souvislosti s novými objevy údajných „lidických dětí“ je soustředěna v této složce. Pokud není uvedeno jinak, jsou z tohoto pramene čerpány také informace o průběhu šetření v letech 1967–1972.
- 2 Rudolf Barák (1915–1995), vyučený tiskař, po roce 1945 komunistický politik. Zpočátku působil ve veřejné správě, v letech 1953–1961 byl ministrem vnitra a od roku 1959 souběžně náměstkem, resp. místopředsedou vlády, 1961–1962 ministrem – předsedou Vládní komise pro národní výbory. Následně byl zatčen a odsouzen pro zástupnou trestnou činnost a až do roku 1968 vězněn. K jeho životu nejpodrobněji TOMEK, Prokop: *Život a doba ministra Rudolfa Baráka*. Vyšehrad, Praha 2009.
- 3 Srov. např. PLACHÝ, Jiří: Die Instrumentalisierung von NS-Kriegsverbrechern durch die tschechoslowakische Staatssicherheit nach 1945. In: kol. autorů: *Die Tschechoslowakei 1945/48 bis 1989. Studien zu kommunistischer Herrschaft und Repression*. Leipziger Universitätsverlag, Leipzig 2008, s. 153–169.
- 4 K operaci viz BITTMAN, Ladislav: *Špionážní oprátky. Pohledy do zákulisí československé zpravodajské služby*. Mladá fronta, Praha 1992, s. 93–111.
- 5 Od roku 1959 fungovala Komise pro řízení akcí proti nacistickým zločincům jako součást mezinárodního oddělení ministerstva spravedlnosti. V roce 1965 byla zřízena nejprve Čs. komise pro stíhání nacistických válečných zločinců, která ještě téhož roku dostala do

-17-

Umwanderungsstelle
L. i. Kf. / En. VIII/26 Tsch.-Nr. 6113/42 Litzmannstadt, den 20. Juni 1942
Geheime Staatspolizei - Staatspolizeistelle Litzmannstadt
Nachrichten-Übermittlung

Aufgenommen Tag Monat Jahr		Datum des Eingangs		Befehl 20 Juni 1942	
Zurück		Funktage		Funktage	
N.-D. Nr. "116"		Telegramm - Funkspruch - Fernschreiben Fernspruch			

Fernschreiben

An das
Reichssicherheitshauptamt
- Referat IV B 4 -
s.Hd.H-Obersturmbannführer Eichmann
Berlin
Kurfürstenstraße 115/116

Betr.: Überstellung von 88 tschechischen Kindern aus der Gemeinde Liditz nach Litzmannstadt.
Vorg.: Rücksprache mit H-Ostuf. Eichmann.

Am 13.6.1942 sind hier 88 tschechische Kinder aus der obengenannten Gemeinde eingetroffen. Angemeldet war dieser Transport vom Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD, Prag. Das FG war bezeichnet von H-Obersturmbannführer Fischer.

In einem FG vom 17.6.1942 habe ich den Befehlshaber der Sipo u.d.SD gebeten, bei IV B 4 zu klären, was mit den tschechischen Kindern zu geschehen hat. Von RuS sind in der Zwischenzeit 7 Kinder als rückdeutschungsfähig befunden worden.

Nachdem ich weder von IV B 4 noch vom Befehlshaber der Sipo u.d.SD über die Weiterverwendung der Kinder Nachricht habe und die Kinder ohne Gepäck hierher überstellt worden sind, bitte ich dringend, über die Weiterverwendung der Kinder zu verfügen.

(Krumey)
H-Obersturmbannführer

Hlášení sudetského Němce SS-Obersturmbannführera Hermanna Krumeye z 20. června 1942 týkající se lidických dětí, které bylo adresováno SS-Obersturmbannführerovi Adolfu Eichmannovi

Foto: ABS

úze propojena. Státní bezpečnosti přitom samozřejmě o nějaké vyrovnání se s minulostí nešlo. Sledovala v podstatě dva cíle: ve vztahu k československé veřejnosti permanentně

prezentovat Spolkovou republiku Německo, resp. Rakousko jako země, které chrání nacistické válečné zločince před spravedlivým trestem. Ve vztahu k zahraničí pak nadále

aktivně ovlivňovat veřejné mínění na Západě. K tomu se samozřejmě hodily spíše kauzy, které nemohly před západoněmeckými justičními orgány obstát, avšak měly výrazný propagandistický potenciál.⁶

Mezi „českými“ válečnými tématy s mezinárodním ohlasem zaujímaly již od let 2. světové války zvláštní postavení Lidice.⁷ Pozornost Správy vyšetřování StB se proto nedlouho po vzniku oddělení pro stíhání nacistických válečných zločinnů „logicky“ upřela také na ně.

Osud obyvatel této středočeské obce je všeobecně znám: dne 10. června 1942 nacisté na místě povraždili 173 lidických mužů, dalších 26 lidických občanů (z toho sedm žen z rodin Josefa Stříbrného a Josefa Horáka) bylo popraveno 16. června 1942 na střelnici v pražských Kobylisích. Z koncentračních táborů se nevrátilo 53 lidických žen, 143 jich věznění přežilo.

Otázky však stále vyvolával osud lidických dětí. Ze 105 se jich v prvních dvou poválečných letech našlo jen 17. Dvě byly určeny k poněmčení ještě na Kladně (Hana Špotová a Václav Zelenka), dalších sedm (Marie Doležalová, Emilie Frejová, Václav Hanf, Anna Hanfová, Marie Hanfová, Eva Kubíková a Věra Vokatá) pak v Lodži. Těchto devět dětí bylo posláno do dětského domova v Puschkau (dnes Puszczykowo) u Poznaně. Většinou je adoptovaly německé rodiny. Děti do jednoho roku, kterých bylo celkem sedm, byly z Kladna poslány do Zemské porodnice a ústavu pro péči o matku a dítě v Praze a počátkem roku 1943 předány na německé oddělení dětského nalezince v Praze-Krči. Z nich přežilo šest (Pavel Horešovský, Veronika Hanfová, Josef Minařík, Jiří Müller, Libuše Müllerová a Jiří

názvu slovo „vládní“. Zrušena byla (bez náhrady) na jaře 1990. Její materiály jsou uloženy v Národním archivu v Praze - viz <http://badatelna.eu/fond/5941> (citováno k 24. 7. 2017).

6 Praktické výsledky 25leté činnosti komise byly zanedbatelné a kauzy zakončené trestním stíháním byly zcela ojedinělé.

7 Téma Lidic je i dnes předmětem intenzivního zájmu české historiografie. Z posledních prací srov. např. MACKOVÁ, Jolana - ULRYCH, Ivan (eds.): *Osudy lidických dětí (vzpomínky, svědectví, dokumenty)*. Vega-L, Nymburk 2003; STEHLÍK, Eduard: *Lidice. Příběh české vsi*. V Ráji - Památník Lidice, Praha 2004; SKLENIČKOVÁ, Jaroslava: *Jako chlapce by mě zastřelili... Příběh nejmladší lidické ženy*. Prostor,

Pitín). Celkem sedm lidických žen bylo v době tragédie těhotných. Šest přivedlo na svět děti v tajné porodnici zřízené pražským Gestapem ve vile v Dykově ulici č. 20 na pražských Vinohradech. Následně byly odeslány do ženského koncentračního tábora Ravensbrück a novorozenci, kteří byli do matricy zapsáni pod německými jmény, putovali do Zemské porodnice. Čtyři z těchto dětí se nedožily ani jednoho roku. Pouze dvě (Věra Müllerová a Jaroslav Korecký) se dostaly do Krče, odkud si je před koncem války vzaly na vychování české rodiny. Poslední porod proběhl přímo v Ravensbrücku a dítě bylo okamžitě zavražděno. Celkem 82 lidických dětí bylo s největší pravděpodobností počátkem července 1942 zavražděno v Chełmnu. Existovaly sice dokumenty, které nařizovaly v jejich případě použít tzv. zvláštní zacházení (Sonderbehandlung), což byl nacistický eufemismus pro vraždu, chyběla však jistota.⁸ Vyvstávala vcelku logická otázka: Opravdu se po válce našly všechny, které přežily?

Státní Bezpečnost se rozhodla zahájit v roce 1967 vlastní šetření. Podle v úvodu citované závěrečné zprávy z roku 1972 by se mohlo zdát, že její snaha byla úspěšná a podařilo se jí vypátrat další čtyři zavražděné lidické děti. Na první pohled je tedy zcela nepochopitelné, proč této doslova

převratné informace nevyužila alespoň k propagandistickým účelům. Bližší rozbor všech údajně úspěšných případů může sloužit jako sonda do způsobu práce tohoto „speciálního“ útvaru StB a zároveň dokumentovat jeho přístup ke společensky tolik závažnému problému.

Johann Tschapka a Adolf Tezky – lidické děti v Rakousku?

Den před okupací vojsky zemí Varšavské smlouvy, 20. srpna 1968, se do Československa vrátila z návštěvy u příbuzných ve Vídni jistá Marie Bláhová. S sebou si mj. přivezla senzační informaci, kterou však čs. úřadům, zřejmě v důsledku politických událostí, oznámila až o dva měsíce později, 23. října 1968.

Toho dne se dostavila na Krajskou správu SNB v Českých Budějovicích a sdělila, že bývalá zaměstnankyně manžela její sestřenice, jistá Tschapková, která během druhé světové války pracovala jako úřednice u soudu v Kladně,⁹ dostala v té době od *známého příslušníka vojsk SS* do výchovy malého, údajně tří- až pětiletého chlapce z Lidice, kterého si po válce přivezla s sebou do Vídně. Díky tomu, že si po několika letech znovu našla místo u soudu, se jí prý podařilo zfalšovat matrici a chlapce tak „zlegalizovat“.

Dne 19. listopadu 1968 pak Bláhovou v Českých Budějovicích vyslechl mjr. František Mastný ze Správy vyšetřování StB v Praze. Bylo dohodnuto, že při své další návštěvě Rakouska nahraje sestřenčino vyprávění na magnetofon.

Při její další cestě do Vídně, k níž došlo až počátkem roku 1969, však manžel její sestřenice Paul Kornher zakázal své ženě o Tschapkové mluvit a Bláhové doporučil, ať se čs. úřady obrátí na Mezinárodní červený kříž, případně jinou oficiální instituci. Možná pochopil, kdo má na české straně o tyto informace zájem, nebo si příběhem své bývalé zaměstnankyně nebyl sám úplně jistý. Zvědavé příbuzné z Československa se každopádně vymluvili na obavu z případné pomsty rakouských neonacistů, kteří by jej jako podnikatele židovského původu mohli údajně existenčně zničit. Bláhová ještě v polovině července 1969 ujistila příslušníky StB, že údaje, které jim poskytla, se zakládají na pravdě.¹⁰

I bez ohledu na toto ujištění byla StB rozhodnuta v pátrání pokračovat. V té době uvažovala dokonce o tom, že by se legální cestou přes ministerstvo zahraničních věcí obrátila na rakouské úřady. Zmiňována byla v této souvislosti spolková ministryně sociální péče Grete Rehor¹¹, jejíž rodina byla během nacistického reži-

Praha 2006; STEHLÍK, Eduard: *Lidická vzpomínání*. V Ráji – Památník Lidice, Praha 2007; kol. autorů: *Lidice očima pamětníků a autorů literatury faktu*. Pražská vydavatelská společnost – Památník Lidice, Praha 2007; HANZLÍKOVÁ, Renata – VEVERKA, Přemysl: *Lidice dříve, Lidice dnes*. Vega-L, Nymburk 2009; HAVLŮJOVÁ, Gabriela: *Lidice po Lidicích*. Český svaz bojovníků za svobodu (ZO Kladno) – Halda, Kladno 2014; KYNCL, Vojtěch: *Lidice. Zrození symbolu*. Academia, Praha 2015 a další. Práce Eduarda Stehlíka *Lidická vzpomínání* vyšla také v anglické a německé mutaci. Německého vydání se dočkala i biografická kniha Jaroslavy Skleničkové. V roce 2002 vyšla souhrnná bibliografie k problematice Lidic: MARIÁNKOVÁ, Jana – VOLF, Jaroslav – PAVLÍK, Jakub – SKLENIČKA, Čestmír: *Lidice 1942–2002. Soupis publikací, dokumentů a uměleckých děl v rešerších domácích a zahraničních institucí*. Památník Lidice, Nymburk 2002.

8 K tomu např. STEHLÍK, Eduard: *Lidice. Příběh české vsi* nebo MACKOVÁ, Jolana – ULRYCH, Ivan (eds.): *Osudy lidických dětí. Vzpomínky, svědectví, dokumenty* a další.

9 Pátrání StB se kvůli upřesnění ženiny identity zaměřilo na její válečné působiště, které však vyznělo negativně – na Tschapkovou si zde nikdo nepamatoval. V Kladně nepůsobil během války německý úřední soud (Amtsgericht), avšak fungoval tam např. Oberlandrat (pro pražský a kladenský Oberlandrat působil společný soud v Praze) a jiné německé instituce.

10 Marie, resp. Mária Bláhová (nar. 1924) byla v domácnosti a bydlela v Českých Budějovicích. Paul Kornher vlastnil menší továrnu na topná tělesa ve Vídni. Rodina Marie Kornherové žila ve Vídni od roku 1914 a příbuzné se v srpnu 1968 sešly zřejmě poprvé.

11 Grete Rehor, roz. Dauer (1910–1987), křesťansko-sociální politička. Její manžel byl po anšlusu Rakouska politicky perzekvován a v roce 1943 padl jako německý voják u Stalingradu. Po válce se angažovala nejprve v odborovém hnutí. Roku 1949 se jako první žena stala členkou rakouského spolkového parlamentu a v roce 1966 první ministryní (jejím rezortem byly sociální věci). Po porážce lidové strany ve volbách v roce 1970 odešla z aktivní politiky.

mu perzekvována a která měla osobně blízko k problematice dětských práv. Tento plán však nebyl s největší pravděpodobností realizován.

Ve stejné době, 12. května 1969, se na kpt. Františka Svobodu z 2. (od roku 1971 1.) oddělení II. odboru Správy vyšetřování StB podivnou shodou okolností obrátil Václav Zelenka, sám bývalé lidické dítě¹², a sdělil mu, že jedna z lidických žen, Marie Kulhavá¹³, již delší dobu tvrdí, že jeden ze dvou jejích synů, kteří měli být zavražděni v Chełmnu, žije v Rakousku a že má dokonce jeho adresu. Svoboda se nejprve pokusil informovat se na Kulhavou u předsedkyně lidického Místního národního výboru a poslankyně Federálního shromáždění Marie Jarošové¹⁴. Ta mu však sdělila, že Kulhavá trpí nejspíš utkvělou představou a stejného názoru byla i Zelenkova matka.

V tomto bodě pátrání po „rakouské“ stopě zřejmě na několik měsíců ustalo. Teprve 12. května 1970 se Správa vyšetřování StB obrátila s žádostí o spolupráci na I. správu ministerstva vnitra, tedy rozvědku.

Díky agentům rozvědky StB působícím v rakouské státní správě¹⁵ se podařilo zjistit, že Marie Franciska Tschapka, rozená Manas, se 7. října 1934 provdala za kočího Johan-

na Tschapku a 25. září 1935 se jim v dolnorakouském Hohenau an der March, nedaleko dnešního česko-slovenského pomezí, narodil syn Johann Nepomuk, který se vyučil truhlářem a pracoval jako řidič. Byl ženatý, otec dvou dětí a s rodinou bydlel na adrese Dornerplatz 9 v XVII. vídeňském obvodu. Tyto informace byly také 22. října 1970 služební cestou sděleny II. odboru Správy vyšetřování StB.

Částečně se podařilo objasnit i záhadu s údajným synem Marie Kulhavé. V září 1967 navštívila památník v Lidicích početná výprava občanů z okresu Vyškov. Jeden z nich se měl během prohlídky tamního muzea vyjádřit v tom smyslu, že zná ženu, která údajně dostala za války na vychování lidického chlapce, jenž v současné době žije v Rakousku. Celý případ prošetřovalo na podnět blíže nezjištěné složky ministerstva vnitra¹⁶ Okresní oddělení Veřejné bezpečnosti ve Vyškově. Bylo zjištěno, že řeč je s největší pravděpodobností o jisté Františce Těžké¹⁷ ze Zvonovic u Vyškova (dnes Roštěnice-Zvonovice), která někdy na počátku 60. let ukazovala sousedům album s fotografiemi svých dvou synů. O jednom z nich se měla vyjádřit, že není její vlastní. Oba přitom v té době žili v Rakousku. Protože její muž padl

jako německý voják u Stalingradu, vznikla zřejmě „lidovým podáním“ pověst, která z jejího údajného adoptivního syna udělala lidické dítě. V této formě pak příběh onen vyškovský návštěvník zřejmě vyprávěl v Lidicích a Marie Kulhavá uvěřila, že se jedná právě o jejího syna.

Pověst zřejmě dál žila vlastním životem, protože StB následně získala kopii soukromého dopisu, jenž 27. ledna 1969 napsal Adolf Těžký (resp. Tezky), který v té době žil v dolnorakouském Korneuburgu, Marii Kulhavé do Lidic. Odmítá v něm možnost, že by byl jejím zavražděným synem. Na podporu své argumentace uvádí některé detaily ze života své rodiny, které časově patří před osudné lidické události. Tato argumentace byla zřejmě akceptovatelná i pro StB, takže po Tezkého původu již prostřednictvím rozvědky dále nepátrala. Přesto však kpt. Svoboda nakonec oba Rakušany, Tschapku i Tezkého, z nejasných důvodů zahrnul do své závěrečné zprávy.

Erika Bárová a Vilém Tomši – broumovská stopa

Dalšími lidickými dětmi „objevenými“ na konci šedesátých let 20. století měli být Erika Bárová a Vilém

12 Václav Zelenka, nar. 1938 v Kladně. Po vyhlazení Lidic byl jako jeden ze dvou lidických chlapců vybrán na poněmčení a poslán do dětského domova v Puschkau a na podzim 1944 do Oberwiesu v Alpách. Na samém sklonku války ho adoptovala německá rodina z Drážďan. V květnu 1947 byl čs. úřady vypátrán a repatriován do ČSR. V roce 1998 byl zvolen starostou Lidic. Jeho matka Žofie Zelenková se dožila konce války v koncentračním táboře. MACKOVÁ, Jolana – ULRICH, Ivan (eds.): *Osudy lidických dětí. Vzpomínky, svědectví, dokumenty*, s. 60–61.

13 Marie Kulhavá, roz. Pojezdná, nar. 1905. S rodinou bydlela do roku 1942 v Lidicích čp. 6. Její dva synové, Jaroslav (nar. 9. 8. 1929) a František (nar. 25. 1. 1935), byli s největší pravděpodobností zavražděni v Chełmnu. STEHLÍK, Eduard: *Lidice. Příběh české vsi*, s. 64.

14 Marie Jarošová, roz. Bendová (1920–1998). S manželem Josefem (nar. 8. 9. 1917), který pracoval jako úředník, a synem Jaromírem (nar. 2. 9. 1939) bydleli v čp. 76. Po skončení války byl její syn nalezen, nakonec se však zjistilo, že jde o omyl a že se jedná o Němce, kterého v roce 1948 vrátila do dětského domova. Po válce se znovu vdala a měla dvě děti. V lednu 1948 vstoupila do KSČ. Již po roce 1945 se stala členkou MNV v Lidicích, roku 1957 jeho tajemnicí a v letech 1961–1989 byla jeho předsedkyní. V letech 1969–1976 byla zároveň předsedkyní Ústředního výboru Čs. svazu žen a v letech 1969–1990 poslankyní (do roku 1971 Sněmovny národů Federálního shromáždění a pak České národní rady). PLACHÁ, Pavla: *Solidarita i agitace. Příslušnice československé komunistické elity v Ravensbrücku. Securitas Imperii*, 2017, č. 30, s. 57.

15 Dochovaná dokumentace neumožňuje tyto tajné spolupracovníky ztotožnit.

16 Je možné, že šlo o oddělení válečných zločinnů Správy vyšetřování StB a tento případ také odstartoval celé další vyšetřování. Kpt. Svoboda byl jeho vedením pověřen až na jaře 1969 a v té době zřejmě sám neznal pozadí celého případu.

17 Františka Těžká, nar. 12. 5. 1907 ve Stockerau v Dolním Rakousku. Před válkou bydlela s manželem na Bruntálsku. Na konci 60. let pracovala jako uklízečka ve vyškovském pivovaru. Byla rakouskou státní příslušnicí.

Marie Frodlová-Malá s malou Erikou na snímku z válečných let

Foto: ABS

Tomši. V letech 2. světové války je přes dětský domov v Broumově údajně adoptovala jistá Marie Frodlová¹⁸, manželka důstojníka Waffen-SS, který později padl na frontě. Zatímco Erika s adoptivní matkou odjely, resp. podle prvozní informace, kterou měla StB k dispozici, měly odjet počátkem padesátých let do Spolkové republiky Německo, Vilém zůstal v ČSR.

Původ této informace není zcela jasný. Podle zprávy kpt. Františka Svobody byla zřejmě na jaře 1969 získána od Josefa Malého¹⁹ z Týniště nad Orlicí, který byl v pořadí třetím a v té době již také bývalým manželem výše zmíněné dámy. Tajná policie se dala hned do práce. Dne 21. května 1969 Svoboda navštívil v Lidicích tehdejší předsedkyni MNV Marii Jarošovou. Ta mu sdělila, že po válce se mluvilo o jisté Ericce, která měla být ve skutečnosti zmizelou dcerou Žofie Peškové²⁰. Ta však zahynula na samém konci války na pochodu smrti z koncentračního tábora Ravensbrück.

Okolnosti tohoto případu mohly skutečně na první pohled vzbuzovat jisté naděje. Žofie Pešková byla jednou z lidických žen, které byly v době tragédie obce v jiném stavu. Dne 25. září 1942 porodila v tajném sanatoriu pražského Gestapa v Dykové ulici č. 20 dceru, které dala jméno Marie. Do matriky však byla zapsána jako Erica Graf. Po válce se z šesti novorozeňat podařilo vypátrat pouze dvě: Věru Müllerovou a Jaroslava Koreckého. Obě byla přes naleziniec II. německé dětské kliniky na Karlově náměstí předána do dětského domova v Praze-Krči. Zbývající čtyři v nalezinci v důsledku různých nemocí zemřely. Marie Pešková alias Erica měla dne 2. června 1943 jako osmiměsíční podlehnout zánětu pohrudnice.²¹

18 Marie Malá, roz. Demuthová, poprvé provdaná Herzfeldová a podruhé Frodlová, nar. 24. 4. 1903 v Králíkách. Přestože měla StB k dispozici její vystěhovalecký spis, zjišťovala její osobní údaje i okolnosti odjezdu z Československa v podstatě konspiraivními metodami. *Správní archiv ředitelství Služby cizinecké a pohraniční policie Praha*, spis č. 45323 C (citováno podle uložení v roce 2003).

19 Josef Malý, nar. 10. 9. 1908 v Radechově (dnes součást obce Radonice v okrese Chomutov).

20 Žofie Pešková, nar. 15. 6. 1907. S manželem Václavem, který pracoval jako zemědělský dělník, a třemi dětmi, Josefem (nar. 22. 1. 1934), Jiřinou (nar. 11. 2. 1935) a Annou (nar. 10. 11. 1936), bydlela v čp. 56. STEHLÍK, Eduard: *Lidice. Příběh české vsi*, s. 64.

21 Srov. HAVLÍKOVÁ, Jana - HOŘÁK, Martin: Pronásledování nezletilých dětí českých obětí a odpůrců nacismu v letech 1939–1945.

Lustrace provedená v evidencích StB nepřinesla mnoho nových poznatků – potvrdilo se jen to, že Marie Malá bydlí skutečně v západoněmeckém Rodingu nedaleko Chamu.

Kpt. Svoboda vyslechl 23. října 1969 v Broumově jistou Julii Geislerovou, která mu potvrdila, že Frodlová nemohla mít děti a dceru jí koncem války „přinesl“ její tehdejší manžel. Po skončení války se znovu provdala za Čecha Josefa Malého. Někdy v roce 1958 se s ním podle jejího vyjádření rozvedla a i s Erikou se vystěhovaly do SRN. Důležité však bylo, že ani Geislerová neměla tyto zprávy z první ruky, ale od své domácí, která byla v té době již po smrti. Sama Malého rodinu znala jen od vidění.

Lidickým dítětem měl podle některých údajů být i adoptivní syn Frodlové-Malé Vilém Tomši, jehož životní osudy se však záhy, alespoň na první pohled, rozuzlily. StB jej na jaře 1969 našla podle evidence obyvatel ve Frýdku-Místku, kde pracoval jako tkalcovský mistr v továrně Slezan. Podle původní zprávy měl být v době války malým dítětem. Šetření však ukázalo, že se narodil v roce 1932 ve Starém Městě pod Sněžníkem a v době vyhlazení Lidic mu již bylo 10 let. O svém životě vypověděl, že dětství prožíval v Broumově, kde jeho otec pracoval jako úředník české pojišťovny Slavia. Krátce po připojení Sudet k Německu, v létě 1939, byli oba jeho rodiče zatčeni a on byl dán do dětského domova v Karlových Varech. Odtud jej adoptovala bezdětná rodina Frodlových. Nejednalo se zřejmě o náhodu, vzhledem k tomu, že Marie Frodlová dřív žila ve stejném domě na broumovském hlavním ná-

Fotografie Marie Malé a Eriky Bárové na žádosti o vystěhování do SRN z roku 1961

Foto: Správní archiv SCPP Praha

městí jako Tomšiho rodina. Tehdy se ovšem jmenovala Herzfeldová a její první manžel, s nímž se rozvedla, byl židovského původu.²² V době adopce však údajně žila v Essenu, kde provozovala obchod s obrázky. Její druhý manžel, který byl zřejmě říšským Němcem, záhy narukoval k Luftwaffe (nikoliv tedy k Waffen-SS) a sloužil

v okupovaném Dánsku. Po skončení války se Tomši vrátil do Broumova, kam za ním zanedlouho přijela i jeho nevlastní matka, která s sebou přivezla malou holčičku. Tvrdila o ní, že má stejnou matku jako Tomši, víc mu však prozradit nechtěla. O osudu svých skutečných rodičů se Tomši nikdy nedozvěděl, jen předpokládal, že jeho matka žije a že má po světě více podobných sourozenců, jako je Erika. Dojem vyslychajícího příslušníka²³ byl však ten, že Tomši je méně inteligentní a velmi těžko se rozvzpomíná na svoji minulost. Proto vcelku správně usoudil, že to, co jim řekl, nemusí být úplně přesné a že je možné, že jeho verze je ovlivněna vyprávěním jeho nevlastní matky. Jediné, co upřesnil, bylo datum vystěhování obou žen do SRN, k němuž došlo až v roce 1964.²⁴ Ani to však nebyl správný údaj – Marie Malá s Erikou a její pětiletou nemanželskou dcerkou z Československa ve skutečnosti vycestovaly 15. srpna 1962.

Kpt. Svoboda si ani nedal práci, aby zjistil, že jméno Vilém Tomši je StB známé již z dřívějšíka. Mladík byl totiž počátkem února 1949 se svým kamarádem Stanislavem Kačírkem²⁵ zatčen na nádraží v pošumavské Želnavě, když se neúspěšně pokoušeli přejít čs. státní hranici do amerického okupačního pásma Německa. Během vyšetřování doznali, že od září 1948 rozšiřovali v Náchodě protikomunistické letáky vyráběné na ruční tiskárničce, a když se o jejich aktivity začala zajímat tajná policie, rozhodli se pro odchod na Západ. Do Bavorska se sice dostali, ale v nepřehledném terénu zabloudili a omylem se vrátili zpátky do ČSR.

In: kol. autorů: „Nepřichází-li práce k Tobě...“. Různé podoby nucené práce ve studiích a dokumentech / „Kommt die Arbeit nicht zu Dir...“. *Verschiedene Formen der Zwangsarbeit in Studien und Dokumenten*. Česko-německý fond budoucnosti – Kancelář pro oběti nacismu, Praha 2003, s. 112–123.

22 V důsledku rozvodu byl nacistickým režimem samozřejmě vystaven perzekuci.

23 Byl jím zřejmě opět kpt. Svoboda, byť to není jednoznačné.

24 Erika se v roce 1957 stala svobodnou matkou a do SRN odjela i se svým dítětem.

25 Stanislav Kačírek, nar. 1930 v Náchodě. Po zatčení se mu podařilo uprchnout z vyšetřovací vazby a dostat se na Západ. Žil v SRN, avšak v pozdějších letech se vrátil do Československa. ABS, f. Svazky kontrarozvědného rozpracování – Centrála (dále jen MV-KR), svazek a. č. 947164 MV. Z tohoto zdroje jsou čerpány informace o Tomšiho činnosti v letech 1948–1949.

Tomši, který v té době již pracoval jako dělník ve Východočeských bavlnářských závodech v Náchodě, do protokolu uvedl ohledně rodinných poměrů, z nichž pocházel, že jeho matkou je akademická malířka Marie Demuthová a otcem úředník pojišťovny v Broumově.²⁶ Zmínil i nevlastního otce Julia Frodla z Hamburku. O svém vzdělání uvedl, že absolvoval obecnou a měšťanskou školu a následně jednoletou textilní školu, všechny v Broumově. O válečném pobytu v Německu vůbec nehovořil. Z dochovaných dokumentů se zdá jako pravděpodobné, že celou válku skutečně strávil v Broumově.²⁷ Dne 24. srpna 1944 mu totiž bylo rozhodnutím úřadu vládního prezidenta v Ústí nad Labem úředně změněno přijmení z Tomši, resp. Tomschi na Frodl. V dokumentu je také uvedeno jeho tehdejší bydliště, kterým byl Broumov I/116.²⁸

Tomšeho případ byl v podstatě triviální a Okresní soud v Náchodě je 8. června 1949 odsoudil ke čtyřem měsícům a jednomu týdnu vězení, což byla zhruba doba, kterou strávil ve vazbě.²⁹

Na rozdíl od Tschapky, Tezkého a nevlastní sestry Eriky, u níž vyšetřování okolností jejího narození v zásadě skončilo zjištěním, že žije ve

Spolkové republice Německo, však Tomši alespoň nebyl do závěrečné zprávy kpt. Svobody zahrnut jako lidický rodák.

Axel Langenhausen – rodák z Lidic, nebo syn Paula Thümmela?

Poslední případ údajného lidického dítěte „nalezeného“ na konci šedesátých let je zároveň asi nejbizarnější ze všech.³⁰ Z dochované dokumentace není zcela zřejmé, na základě čeho začal být prošetřován. Jako pravděpodobné se jeví, že k tomu došlo někdy na podzim roku 1969, kdy kpt. Svoboda procházel v rezortním archivu uložené poválečné výpovědi příslušníků nacistických bezpečnostních složek, působících během války na území obsazených českých zemí.

Mezi dokumenty se nacházely i výslechové protokoly příslušníka pražské služebny vojenské zpravodajské služby Abwehr a bývalého aktivního důstojníka čs. armády Josefa Alfonse Kratochwilla (resp. Kratochvíla)³¹. Ten mj. uvedl, že jeho spolupracovnice Lydie Langenhausenová během války adoptovala dítě z Lidic.

Zarážející byl především fakt, že ani v roce 1945, kdy po lidických dětech pátral celý čs. bezpečnostní

aparát, ani v pozdější době se tímto sdělením s největší pravděpodobností nikdo nezabýval. Další naprosto neuvěřitelnou skutečností bylo, že Langenhausenová nezmizela v chaosu poválečného Německa, ale žila klidným životem na stejné adrese jako za války, v pražské Ovinecké ulici č. 104/37, jen několik desítek metrů od sídla ministerstva vnitra, a pracovala jako učitelka dětí amerických diplomatů pro ministerstvo zahraničních věcí.

Lydie Langenhausenová přitom nebyla StB neznámá. Narodila se v roce 1908 v německém Výmaru jako Lydie Petrovna Goručkovová.

Její otec zde působil v diplomatických službách carského Ruska. Na počátku 1. světové války rodina odjela do Petrohradu. Během občanské války otce zavraždili bolševici a matka (která byla německého původu) se s dcerou po mnoha útrapách vrátila do Evropy. Počátkem roku 1920 se usadily v Drážďanech. Ještě před nástupem nacistů k moci, v roce 1929, Lydie získala řííšskoněmecké občanství a nejspíše na přelomu let 1935/1936 se stala civilní zaměstnankyní Abwehru. Od ledna 1940 působil v Praze. Na podzim 1942 se stala sekretářkou velitele pražské Wehrmachtweisstelle a v létě 1944

26 Marie Demuthová však bylo dívčí jméno jeho nevlastní matky Marie Malé.

27 Sama Marie Malá v žádosti o vystěhování z roku 1961 uvedla, že až do roku 1946 bydlela v Broumově, pak v Moravské Ostravě a od roku 1955 opět v Broumově VI - Velké Vsi, čp. 223. Rodiny jejich čtyř sourozenců byly po válce vysídleny do pozdější SRN.

28 SOA Litoměřice, f. Vládní prezident Ústí nad Labem, sign. 112-486-4. Jedná se o dům na dnešním centrálním náměstí Míru. Také v tomto dokumentu bylo jako místo Tomšeho narození uvedeno Staré Město pod Sněžníkem (Mährische Altstadt). Během pátrání v roce 1969 pak nedokázal vysvětlit existenci fotografie zhotovené ve fotoateliéru v Broumově v době, kdy měl být podle svého tvrzení v Essenu.

29 ABS, f. MV-KR, svazek a. č. 947164 MV. V protirežimních letácích se zaměřili především na osobu manželky prezidenta Klementa Gottwalda Martu a tehdejšího předsedu vlády Antonína Zápotockého. Dne 10. ledna 1949 společně rozhodli po městě puškové náboje zabalené do kusu papíru, na němž bylo napsáno *Zápotockému a 27. ledna téhož roku napsali na dům č. 664 na rohu dnešní Hálkovy ulice a ulice Českých Bratří nápis Zápotocký bude vyset* (sic).

30 Podrobněji srov. PLACHÝ, Jiří: Agent A-54 a StB. In: *Sborník Archivu Ministerstva vnitra*, 2004, č. 2. AMV, Praha 2004, s. 281-291.

31 Josef Alfons Kratochwill, nar. 1891 v Mojžířích (dnes součást Ústí nad Labem). V roce 1910 absolvoval kadetní školu v Praze a stal se důstojníkem rakousko-uherské armády z povolání. V prosinci 1914 upadl na východní frontě do ruského zajetí. Po vzniku ČSR požádal o přijetí do čs. armády a domů se vrátil s XXXVII. transportem legií v roce 1920. V meziválečné době byl aktivním důstojníkem, naposledy velel v hodnosti štábního kapitána pěchoty za mobilizace v roce 1938 II. praporu pěšího pluku 60. Po Mnichovu byl propuštěn jako „příslušník obsazeného území“ a od července 1939 sloužil u pražské úřadovny Abwehru, kde později řídil vyhodnocování ukořistěných spisů čs. vojenské zpravodajské služby. Od srpna 1944 do konce války působil u pražské úřadovny Gestapa. Po válce byl odsouzen Mimořádným lidovým soudem v Praze na doživotí. VÚA - VHA, Sbírka kvalifikačních listin, kvalifikační listina Josef Kratochvil, nar. 1891.

Lydie Goručková alias Lydie Langenhaunová (vpravo) s přáteli na výletě v Alpách v roce 1936
Foto: autor via Axel Langenhaun

úřednicí osobního oddělení pražského Feldzugkommanda.³²

Přestože pro čs. úřady byla říšskou Němkou, která navíc po celou válku pracovala pro různé složky okupační armády, byla (údajně na základě intervence důstojníka NKVD) propuštěna z internace a následně jí bylo umožněno zůstat v Československu. V roce 1956 získala československé občanství. Krátce po válce pracovala jako dělnice, avšak již v létě 1947 nastoupila jako překladatelka a tlumočnice u předchůdce pozdějšího strategicky významného podniku Kovo - Omnipol. Tady zůstala až do roku 1958, kdy začala působit u Správy diplomatických zařízení MZV. V září 1965 odešla do důchodu.

StB ji několikrát „rozpracovávala“ – v roce 1948 ji podezřívala z nedovoleného styku s cizinou a z hospodářské špionáže, o tři roky později byla zařazena na celostátní seznam „bělogvardějců“. Nejzajímavější odhalení však přišlo v roce 1956. V německy psaném osobním dopise adresovaném přítel-

kyni Ines Gomesové na portugalskou Madeiru, který zachytila cenzura, si stěžovala na citovou osamělost, datující se od doby, kdy ji opustil její „Medvěd“ („Bär“). Na okraj strojem psaného dopisu pak rukou připsala: *Ostatně mi můj „Medvěd“ před rokem v milém pozdravu slíbil, že přijede [...], ale u toho zůstalo až dodnes.*³³

Pro StB to byla šokující informace. O Lydii Langenhaunové bylo totiž známo, že byla již před válkou, během svého působení u drážďanské služebny Abwehru a později i v Praze důvěrnou přítelkyní Paula Thümmela, nositele Zlatého odznaku NSDAP a spolupracovníka čs. vojenské zpravodajské služby, známého také jako agent „A-54“. Jedno z krycích jmen, které Thümmel používal, bylo „Bär“. Narážka v dopise by pak znamenala, že Thümmel není mrtvý, ale přežil konec války a skrývá se, přičemž vyloučeno nebylo ani to, že žije pod falešnou identitou přímo v Československu. StB se od počátku padesátých let zabývala analýzou dokumentů na-

cistických a jiných zpravodajských složek (včetně zpravodajské služby generála Františka Moravce), jichž se zmocnila po skončení války. Pokoušela se také rekonstruovat staré zpravodajské sítě, které měly tyto organizace na československém území.³⁴ Důvodem byla premisa, že západním zpravodajským službám jsou tyto sítě známe a používají je buď jako aktivní, nebo tzv. spící agenturu. Živý Paul Thümmel mohl mít pro StB cenu zlata.

Na tomto místě je však třeba zmínit, že kdykoliv se některá součást StB začala o Lydii Langenhaunovou blíže zajímat, rozprostřel se nad ní jakýsi ochranný deštník a všechny pokusy čs. tajné policie nakonec vyšly do ztracena. Stejně tomu bylo i tentokrát. Akce „Ast“ vedená II. odborem Krajské správy MV Praha musela být po dvou letech ukončena, aniž by se dosáhlo jakéhokoliv vý-

Lydie Langenhaunová na snímku ze žádosti o vystěhování do SRN z roku 1970

Foto: Správní archiv SCPP Praha

32 První instituce byla vojenským správním archívem, druhá měla na starosti zásobování jednotek německé armády v tzv. protektorátu.

33 ABS, f. Sbírka různých písemností (S), sign. S-432-4.

34 Jednalo se např. o akci „Rekonstrukce“. Paranoia StB, podle níž měly západní tajné služby tyto zpravodajské sítě k dispozici, se datovala od tzv. Štechovické aféry v roce 1946. K ní viz např. MICHÁLEK, Slavomír: Kovbojská akcia Američanov. Štechovický případ z roku 1946. *Historie a vojenství*, 2011, roč. 60, č. 1, s. 4–23.

Série tří poprvé publikovaných unikátních snímků Paula Thümmela

Foto: autor via Axel Langenhausen

sledku. V roce 1966 však rozvědka StB alespoň použila Langenhausenovu (která několikrát jednoznačně odmítla institucionalizovanou spolupráci) k dezinformaci namířené proti západoněmecké Spolkové zpravodajské službě (Bundesnachrichtendienst), jejíž obětí se stal publicista Rudolf Ströbinger. Jako „Lída Langová“ mu napsala dopis, podle nějž Thümmel skutečně přežil a pracovat pro americkou CIA. Dopis byl díky její znalosti reálií tak důvěryhodný, že Ströbinger ještě po svém odchodu do exilu ve druhé polovině sedmdesátých let po Thümmelovi pátral.³⁵

To všechno se ale kpt. Svoboda zřejmě dozvídal postupně. Ostatně, primárně nešlo o Langenhausenovu, ale o jejího údajného syna. Dne 13. listopadu 1969 se proto obrátil na Ministerstvo Státní bezpečnosti (Stasi) Německé demokratické republiky s žádostí o potvrzení rodných dat Alexandra Langenhausen. Ten měl přijít na svět 20. dubna 1939 v Drážďanech a jeho otcem byl údajně baltický Němec, sochař, po němž dostal

křestní jméno a na základě povolení německých úřadů i příjmení.³⁶

Dne 4. března 1970 přišla od východoněmecké Stasi odpověď, že v ten den se v Drážďanech nikdo takový nenarodil. Přestože v tuto chvíli byly okolnosti Langenhausenova narození zcela jasně zpochybněny a bylo zřejmé, že jeho matka celé roky minimálně v tomto bodě československé úřady klamala, nenásledovalo žádné vyšetřování, které by do případu vneslo jasno. Naopak. Ve stejné době projevila úmysl vystěhovat se po třiceti letech života v Praze do Spolkové republiky Německo a v červenci 1970 podala na ministerstvu vnitra příslušnou žádost. Ta jí byla bez problémů vyřízena a dne 29. dubna 1971 Lydie Langenhausenová navždy odcestovala z dosahu moci čs. úřadů.

Znovu se nad ní tedy otevřel onen ochranný deštník. Svoji roli však sehrálo možná i to, že v době, kdy kpt. Svoboda našel v archivu výpověď mjr. Kratochwilla, Alexander Langenhausen, který se pro svůj chatrný kádrový původ mohl stěžít vyučit,

již nebyl několik měsíců na území republiky – v listopadu 1968 se nevrátil z cesty do Rakouska, odkud pak emigroval do Kanady, kde se natrvalo usadil.³⁷ Aniž by to tušil, stal se ve zprávě kpt. Svobody čtvrtým údajně objeveným lidickým dítětem...

Závěrem

Jak již bylo řečeno výše, šetření, které mělo vést k vypátrání dalších zavlčených lidických dětí, bylo ze strany StB ukončeno počátkem roku 1972. Z uvedeného popisu šetření jednotlivých případů je zřejmé, že tuto zcela specifickou problematiku tajná policie řešila bez jakékoliv invence a ve vyjetých kolejích „svého“ způsobu operativní práce. Jinými slovy tento úkol (stejně jako skutečné pátrání po nacistických válečných zločincích) přesahoval její možnosti. I kdyby existovala reálná šance lidické děti skutečně najít, Státní bezpečnosti by se to s největší pravděpodobností nepodařilo. Nikoliv nepodstatnou roli hrály také osobní dispozice jejich

35 Rudolf Ströbinger (1931–2005) byl v 60. letech 20. století redaktorem a zástupcem šéfredaktora deníku *Lidová demokracie*. Po srpnu 1968 odešel do Spolkové republiky Německo, kde dále působil jako novinář, mj. v Deutsche Welle a v Rádiu Svobodná Evropa.

36 Údajný Alexander Langenhausen starší měl zemřít na podzim 1938, krátce před svatbou, při autonehodě.

37 V závěrečné zprávě kpt. Svoboda ovšem uvedl, že žije v Praze.

příslušníků, nedostatečné vzdělání, absence jakékoliv teoretické přípravy a jisté mentální mantinely jejich uvažování.

Kpt. František Svoboda byl toho živým důkazem. Jeho vzdělání nebylo valné – původní profesí byl vyučený strojní zámečnick. Zato byl ovšem od července 1945 členem KSČ a k policii nastoupil v roce 1951, tedy v době „zostřujícího se třídního boje“. O dva roky později přešel k StB. Jediným jeho „profesním“ předpokladem pro úkol tak složitý a náročný, jakým bylo hledání zavražděných lidických dětí, byla několikaletá služba u I. zvláštního odboru ministerstva vnitra, tedy tzv. Studijního ústavu MV, zařízení spravujícího několik stovek archivních fondů a sbírek především z proveniencí různých bezpečnostních a zpravodajských složek a kořistní fondy nacistických institucí. Zde působil v letech 1958–1964. K oddělení vyšetřování válečných zločinů II. odboru Správy vyšetřování StB se dostal od kontrarozvědky (II. správa Hlavní správy StB) počátkem března 1969. K 1. květnu 1973, tedy krátce po ukončení „pátrání“ po lidických dětech, byl mimořádně povýšen do hodnosti majora. Zemřel 28. ledna 1975, přičemž jeho smrt *neměla přímou souvislost s výkonem služby*.³⁸

Polistopadové „post scriptum“

Od prosince 2002 do ledna 2004 probíhalo v tehdejším dokumentačním oddělení Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu v Praze prověřování výsledků pátrání z let 1967–1972.³⁹ V rámci něj se měla ověřit data a místa narození osob

označených v té době za zavražděné lidické děti. To bylo možné samozřejmě především díky mezinárodní spolupráci s německými a rakouskými institucemi.⁴⁰

K osobě Adolfa Tezkého sdělil rakouský Interpol, že podle centrálního registru obyvatel se skutečně narodil ve Stockerau a že v roce 1939 o tom byl proveden zápis v knize narození tamního městského úřadu. Tyto údaje potvrdil také místní římskokatolický farní úřad. O Johannu Tschapkovi sdělily rakouské úřady pouze to, že v roce 1996 zemřel. Datum a místo jeho narození však rozvědka StB zjistila již v roce 1970.

Městský úřad v Karlových Varech pak potvrdil autenticitu zápisu ze dne 17. listopadu 1942 v matrice narozených u Eriky Bárové, která ve zdejší všeobecné městské nemocnici přišla na svět o čtyři dny dříve. Její matkou byla 22letá pomocnice v domácnosti Maria Bär, rodačka z nedaleké Lomnice u Sokolova (Littmitz). Erika byla nemanželské dítě (její otec není v matrice uveden) což by vysvětlovalo i fakt, že byla dána k adopci.

Zjištěno bylo i místo narození Alexandra, resp. Axela Petera Adolfa Langenhauna. Nenarodil se v Drážďanech, jak od skončení války až do sedmdesátých let tvrdila jeho matka, ale v nedalekém Radebeulu, což potvrdil jak tamní matriční úřad, tak matriční úřad v rodišti Langenhaunové, tedy ve Výmaru. V Národním archivu v Praze pak byla dohledána policejní přihláška Langenhaunové a jejího syna z 2. října 1941.

Dodnes však zůstává otázkou, kdo byl opravdu jeho otcem. Zatímco Langenhaunová se držela své původní

Axel (Alexander) Langenhaun jako voják ČSLA Foto: autor via Axel Langenhaun

verze a ještě v červenci 1970 na žádosti o vystěhování za něj označila sochaře Alexandra Langenhauna, který ještě před chlapcovým narozením zemřel, v matrice je uveden nám dosud neznámý Dr. Otto Friedrich Wilhelm Wegner z Berlína, Kastanienalle 29. Pozoruhodné je, že se oba údajně narodili stejného dne, 14. června 1902. Langenhaun ovšem v lotyšské Rize, zatímco Dr. Wegner v Nienburgu v severozápadním Německu. Ve stejném roce (byť 15. ledna) přišel na svět také její tehdejší partner Paul Thümmel, používající řadu různých identit.⁴¹

Jedinou jistotou tak zůstává, že ani jedna z osob uvedených ve zprávě kpt. Svobody nebyla ve skutečnosti lidickým dítětem... pd

38 ABS, f. Personální spisy příslušníků MV, personální spis Františka Straky, ev. č. 4037/12, evidenční karta.

39 Dokumentací byl pověřen autor této studie.

40 ABS, f. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, sp. zn. ÚDV-49/VvP-2001. Z tohoto spisu jsou pak čerpány veškeré údaje o dokumentačním šetření z let 2002–2004.

41 Již při první schůzce s čs. zpravodajci 6. dubna 1936 Paul Thümmel uvedl, že se chce oženit s *civilní zaměstnankyní téhož oddělení, zaměstnanou v registratuře Abwehrstelle [...] Jeho snoubenka o [...] nabídce ví, spolupracuje s ním*. ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-195-7. Šlo o Lydii Goručkovovou, kterou pod jejím pravým jménem Goroschko znali Moravcovi zpravodajci z Thümmelových zpráv nejpozději od září 1937. Tamtéž, sign. 302-195-6. V létě 1938, tedy v době, kdy byla Goručkovová skutečně těhotná, Thümmel čs. zpravodajskou službu dokonce informoval, že potřebuje peníze na zaplacení potratu. Tamtéž, sign. 302-195-5.